

מבחן 1 לדוגמא

מבנה הבחינה : בבחינה חלק אחד ובו ארבע שאלות.
עליך לענות על **כולן**.

משקל השאלות מפורט בגוף השאלון.

שים לב : קרא היטב כל שאלה וענה רק על מה שנשאלת.

שאלה 1 (51 נק')

חוקר א טען, שככל שאנו מתאמצים יותר על מנת להשיג משהו, כך אנו נהנים ממנו יותר. כדי לבדוק את טענתו, הוא פנה לבית ספר יסודי ודגם מקרית 60 ילדים בין הגילים 10-13. בכל יום זומנו למעבדה 6 ילדים באופן אינדוידואלי. נעשתה הקצאה מקרית של תנאי הניסוי. בהגיעו למעבדה, הסביר החוקר לכל ילד שהוא נבחר להשתתף במשחק "חפש את המטמון". מהרגע שהחוקר עוזב את החדר, יש לו 15 דקות למציאת חפיסת שוקולד המוסתרת במקום כלשהו בחדר.

לאחר שימצא את החפיסה, עליו לצאת מהחדר ולדווח זאת מיד לחוקר אחר שימתין בחוץ. לנבדקי קבוצה א חפיסת השוקולד היתה מונחת על הרצפה. לנבדקי קבוצה ב חפיסת השוקולד היתה על מדף ספרים מאחורי הספרים. לנבדקי קבוצה ג חפיסת השוקולד היתה בתוך פתח ברצפה מתחת לשטיח. כל הילדים הצליחו למצוא את חפיסת השוקולד בתוך 15 הדקות שהוקצו להם. לאחר שהילד יצא מהמעבדה, עוזר המחקר, שלא ידע לאיזו קבוצה שייך כל ילד, ביקש ממנו לפתוח את החפיסה, לטעום מהשוקולד ולתת לו ציון בין 1 ל-5, כאשר 1 מציין "לא טעים בכלל" ו-5 מציין "טעים מאוד". תוצאות המחקר העלו כי ילדי קבוצה ג נתנו במוצע את הדירוג הגבוה ביותר, ואילו ילדי קבוצה א נתנו במוצע את הדירוג הנמוך ביותר.

- 2) (נק') א. מהו המשתנה הבלתי תלוי התיאורטי?
2) (נק') מהו המשתנה הבלתי תלוי התצפיתי ומה הם ערכיו?
2) (נק') ב. מהו המשתנה התלוי התיאורטי?
2) (נק') מהו המשתנה התלוי התצפיתי ומה הם ערכיו?
3) (נק') ג. הצג בצורה סכימטית את מערך המחקר וציין במלים מה מבטאים הסימנים השונים.
5) (נק') ד. חוקר ב' טוען כי תוצאות המחקר תקפות רק למצבים שבהם אנו מתאמצים עבור דברים שגורמים לנו הנאה. כשמדובר במאמץ עבור דברים שלא גורמים לנו להנאה, התמונה הפוכה: ככל שאנו מתאמצים יותר כך אנו נהנים פחות. על איזה תוקף מערערת טענתו של חוקר ב' ובאיזה איום מדובר? הסבר בקצרה.
4) (נק') ה. ביחידה 2 (עמ' 15) הוצגו חמישה מצבים אפשריים לקשר בין משתנים. הצג באופן סכמטי את המצב המתאים לטענתו של חוקר ב' והסבר.
ו. עוזר המחקר מדד גם את הזמן שלקח לכל ילד למצוא את חפיסת השוקולד. הוא בדק את המתאם בין הזמן לבין המשתנה התלוי. לא נמצא קשר.
2) (נק') (1) מדידת הזמן מהווה הגדרה אופרציונלית נוספת. של איזה משתנה?
4) (נק') (2) העובדה שלא נמצא קשר מחלישה סוג מסוים של תוקף. איזהו? הסבר.
ז. החוקר נקט טכניקה ידועה כדי למנוע הטייה כלשהי הקשורה בנסיין.
2) (נק') (1) כיצד קראנו שליטה זו, במונחי יחידה?
4) (נק') (2) הסבר במונחי שליטה על שונות איך שיטה זו פותרת את הבעיה.

אתר GOOL בשביל התרגול – היכנסו עכשיו ללמוד מפתרונות מלאים בוידאו

- ח. חוקר ג' טוען שאילו המחקר היה מתבצע על ילדים בגיל 10 בלבד, היו ההבדלים בין קבוצות המחקר הרבה יותר בולטים.
- (2 נק') (1) כיצד קראנו במונחי שליטה על שונויות להצעה כזאת? ציין בלבד.
- (3 נק') (2) איזה תוקף היא מחלישה? הסבר בקצרה.
- (3 נק') (3) איזה תוקף היא מחזקת? הסבר בקצרה.
- (5 נק') ט. בבדיקה חוזרת של התוצאות התברר שרוב הילדים השייכים לקבוצה א' היו בני 13 ואילו רוב הילדים השייכים לקבוצה ג' היו בני 10. על איזה תוקף מערערת עובדה זו? מהו האיום? הסבר.
- (4 נק') י. האם אתה רואה בעיות אתיות במחקר? הסבר בקצרה.
- (2 נק') יא. האם ניתן לבחון על סמך הנתונים שנאספו במחקר זה בלבד את מהימנות מדידת המשתנה "עד כמה השוקולד טעים"? הסבר.

שאלה 2 (11 נק')

- ביחידה 4 הוצגו מספר סוגי מודיעים :
- (3 נק') א. מהם סוגי המודיעים? ציין בלבד.
- (4 נק') ב. השווה בין שתי שיטות התצפית: המשתתף הצופה והצופה הטהור מבחינת יכולתם להשיג מודיעים.
- (4 נק') ג. השווה בין שתי הדרכים האלה מן הבחינה של תוקף המידע שיתקבל לגבי השאלה הנחקרת (התייחס רק לממד התגובתיות, ולמידת הנגישות למידע רגיש).

שאלה 3 (17 נק')

- להלן שאלה שהוצעה עבור סקר העוסק בעמדות הציבור כלפי העומס בכבישי הארץ :
- להלן הצעות אחדות להקל את העומס הקיים היום בכבישי הארץ.
- הקף בעיגול את זו הנראית לך ביותר.
- (1) סלילת כבישים נוספים באמצעות תרומות שייתן הציבור.
- (2) סלילת כבישים תת-קרקעיים.
- (3) השבתת כל רכב באמצעות חוק, ליומיים בשבוע.
- (4) העלאה משמעותית של שיעור המסים על רכב חדש.
- (5) כל שכיר יתרום יום עבודה לסלילת כבישים חדשים.
- (6) משרד התחבורה ידאג לשכירת מהנדסי כבישים מחוץ לארץ.
- (9 נק') א. האם אפשרויות התשובה עומדות בקריטריון המצוי? הזרות? הרלוונטיות? הסבר.
- (6 נק') ב. הצע נוסח מתוקן הפותר את הבעיות.
- (2 נק') ג. איזו שאלה זו, פתוחה או סגורה? ציין בלבד.

אתר GOOL בשביל התרגול – היכנסו עכשיו ללמוד מפתרונות מלאים בוידאו

שאלה 4 (21 נק')

במגמה לבחון את עמדותיהם של גברים יהודים חילוניים בארץ כלפי יהודים חרדים בארץ העביר חוקר א' למדגם של יהודים חילוניים שאלון שכלל 10 אפיונים (שאלון א). הנבדק נתבקש לדרג לגבי כל אפיון את כלל היהודים החרדים על סולם שבין 1 ל-6 (למשל: 1 - נוכל... 6 - ישר). אלפא של קרונבך לשאלון א' היתה 0.83.

במגמה לבחון את תוקפו של שאלון א' החליט חוקר א' לבנות שאלון נוסף (שאלון ב) באותו מבנה, אך כזה שיכלול 10 אפיונים מקבילים. אלפא של קרונבך לשאלון ב' הייתה 0.80.

חוקר א' קיבל מתאם של 0.65 בין שאלון א' לבין שאלון ב' ולפיכך הסיק, שלשני השאלונים תוקף מתכנס גבוה.

- 4) (נק') א. איזה אינדקס תבנה לשאלון א שתואר. מה יהיו ציוני המינימום והמקסימום?
- 6) (נק') ב. חוקר ב' טוען כי חוקר א' לא ביצע בדיקת תוקף אלא בדיקת מהימנות. מאיזה סוג? נמק את טענתו של חוקר ב' במונחי שיטות / תכונות.
- 3) (נק') ג. האם ניתן לומר כי 83% מהשונות בציוני הנבדקים בשאלון א' משוחררת מבעיות של תלות בזמן? הסבר בקצרה.
- ד. חוקר א' אף העביר את שאלון א' לבנות הזוג של הנבדקים בשנויי נוסח הכרחיים (דוגמא לפריט מתוך העשרה: "בן זוגי חושב שהחרדים ככלל הם 1 - נוכלים... 6 - ישרים). עקיבותו הפנימית של שאלון זה (להלן שאלון ג) הייתה 0.81.
- כמו-כן נתקבל מתאם של 0.50 בין שאלון א לבין שאלון ג.
- 2) (נק') 1) האם בדיקת המתאם בין שאלון א לשאלון ג זוהי בדיקת תוקף או בדיקת מהימנות? ציין בלבד.
- 2) מאיזה סוג? הסבר במונחי שיטות / תכונות.
- 4) (נק') ה. האם שאלון א שהועבר מהווה מדד תגובתי או לא? הסבר בקצרה.

סוף!

מבחן 2 לדוגמא

מבנה הבחינה : בבחינה חלק אחד ובו ארבע שאלות.
עליך לענות על כולן.

משקל השאלות מפורט בגוף השאלון.

שים לב : קרא היטב את השאלה וענה רק על מה שנשאלת.

שאלה 1 (46 נקודות)

חוקר א' רצה לבחון אם רמת הביצוע של אנשים העובדים בצוותים שונה מאשר כשהם עובדים לבדם.

כדי לבדוק זאת, נערך מחקר שביצע עוזר המחקר של חוקר א'. עוזר המחקר דגם 80 ילדים בני 13 מבית-ספר מסויים וחילק אותם **מקריית** לשתי קבוצות. בקבוצה הראשונה (להלן קבוצה א') הילדים רכבו על אופני כושר* לבדם, ואילו בקבוצה השנייה (להלן קבוצה ב') הילדים רכבו על אופני הכושר בזוגות, כל ילד על זוג אופניים אחר, זה לצד זה.

לכל הילדים נאמר שהם עומדים לעבור מבחן שיקבע את כושרם הגופני ולכן הם מתבקשים לרכב במשך 5 דקות במהירות המירבית האפשרית.

לכל זוג אופניים היה מחובר מכשיר המחשב את "המרחק" שהרוכב עובר (זאת לפי המהירות וזמן הרכיבה). לאחר שהילדים רכבו, רשם עוזר המחקר את "המרחק" שכל ילד עבר.

המחקר נמשך 10 ימים. בכל יום זומנו שמונה ילדים (ארבע מכל קבוצה), למעבדה. בכל עשרת הימים נקבע באופן מקרי מי מהילדים יעבור את הניסוי ראשון אלה השייכים לקבוצה ב, או אלה השייכים לקבוצה א. תוצאות המחקר העלו כי קבוצת הילדים שרכבו בזוגות עברה "מרחק" רב יותר בממוצע מאשר קבוצת הרוכבים לבדם.

2) נק' א. מהו המשתנה הבלתי-תלוי התיאורטי?

2) נק' מהו המשתנה הבלתי-תלוי התצפיתי ומה הם ערכיו?

2) נק' ב. מהו המשתנה התלוי התיאורטי?

2) נק' מהו המשתנה התלוי התצפיתי?

3) נק' ג. הצג בצורה סכימטית את מערך המחקר וציין במלים מה מבטאים הסימנים השונים.

* אופני כושר הן אופניים מיוחדות העומדות על מתקן ואינן זזות ממקומן בזמן הרכיבה. השימוש בהן הוא לצורך אימון בלבד.

- ד. (3 נק') מאחר והמחקר נמשך 10 ימים, וימי הספורט בבית-הספר נערכים בימים קבועים, הגיעו חלק מהתלמידים לניסוי לאחר שיעור התעמלות וחלקם הגיעו אחרי שיעור רגיל.
- האם עובדה זו קשורה בשונות המקרית או בשונות השיטתית טעותית? (3 נק')
- הסבר. (3 נק')
2. האם עובדה זו עלולה להשפיע על התוקף הפנימי? הסבר. (3 נק')
3. האם עובדה זו עלולה להשפיע על תוקף המסקנה הסטטיסטית? הסבר.
- ה. חוקר ב' טוען שהעבודה בצוותים מעלה את רמת הביצוע כאשר מדובר בפעילויות פשוטות, ואולי כאשר מדובר בפעילויות מורכבות התמונה מתהפכת. על איזה תוקף מערערת טענה זו? הסבר בקצרה.
- ו. ביחידה 2 (עמ' 15) הוצגו חמישה מצבים אפשריים בהם יכול להתגלות מתאם. הצג באופן סכמטי את הטיעון של חוקר ב' מסעיף ה' וציין במילים מה מבטאים הסימנים השונים. (4 נק')
- ז. חוקר ג' טוען כי ההסבר לתוצאות המחקר היא העובדה, שבקבוצה ב' היו הנבדקים בעלי כושר גופני גבוה יותר, בממוצע, מלכתחילה.
1. האם חוקר ג' מדבר על שונות מקרית או על שונות שיטתית טעותית? הסבר. (3 נק')
2. האם הטענה היא על ארטיפקט או קונפאונדינג? הסבר. (3 נק')
3. האם לטענה של חוקר ג' יש משמעות כלשהי מבחינת תוקף המבנה של תוצאות המחקר? הסבר. (3 נק')
- ח. האם ציפיות הנסיין כנבואות המתגשמות מאליהן במחקר יכולות להוות הטיה במחקר זה? הסבר. (3 נק')
- ט. האם אתה רואה בעיות אתיות במחקר? הסבר בקצרה. (4 נק')
- י. האם "מדידת המרחק" מהווה מדד תגובתי או לא? הסבר בקצרה. (2 נק')

שאלה 2 (23 נקודות)

חוקר בנה מבחן שמטרתו למדוד התאמה לקורס קצינים. המבחן כלל 15 שאלות ידע, שלכל אחת מהן היו 2 אפשרויות תשובה, שאחת מהן היתה נכונה ואחת לא.

החוקר בחן את המהימנות הפנימית של המבחן ונתקבלה α של 0.87.

לכל נבדק בנה החוקר ציון שהיה מספר התשובות המוטעות.

(4 נק') א. מה הם ציוני המינימום והמקסימום באינדקס שבנה החוקר. ציין בלבד.

ב. נוסח דומה של המבחן הועבר בצמוד להעברת הנוסח הראשון. נתקבל מתאם של 0.82 בין שני הנוסחים.

(1 נק') 1. האם זוהי בדיקת תוקף או מהימנות?

(2 נק') 2. מאיזה סוג? הסבר במונחי שיטות ותכונות.

(3 נק') 3. האם נכון לומר כי 82% מהשונות בציונים משוחררת ממקורות לטעות הקשורים בתוכן הפריטים? הסבר.

ג. הנח כי ככל שהציון באינדקס שבנה החוקר גבוה יותר כך ההתאמה לקצונה נמוכה יותר. החוקר בחן את המתאם בין הציון באינדקס לבין ציון סוף קורס הקצינים (שיכול היה לנוע בין 40 לביצוע הכי גרוע, לבין 100 לביצוע הטוב ביותר). נתקבל מתאם שלילי של -0.30.

(2 נק') 1. האם למבחן תוקף ניבוי? הסבר.

(2 נק') 2. האם המתאם שנתקבל מהווה עדות תומכת לתוקף המבנה של המבחן? הסבר בקצרה.

ד. החוקר העביר את מבחן ההתאמה לקצונה, למדגם של קצינים בדרגת סרן למדגם של חוגרים שנכשלו במבדקי התאמה לקצונה (מבדקים מוקדמים לא המבדק הנוכחי). לאחר מכן בחן את ההבדל בין שני מדגמים אלה.

(2 נק') 1. איזו בדיקה ערך החוקר - תוקף או מהימנות?

(2 נק') 2. מאיזה סוג? הסבר בקצרה.

(3 נק') ה. אילו החוקר היה מעביר את מבחן ההתאמה לקצונה לקבוצה אחרת של מועמדים לקצונה לאחר כחודש, האם ניתן היה לבחון את המהימנות במבחן חוזר? הסבר.

(2 נק') ו. מהי ההגדרה האופרציונלית של מבחן ההתאמה לקצונה-נסויית או נמדדת? הסבר בקצרה.

שאלה 3 (12 נקודות)

(2 נק') א. הסבר מהו אופרציונליזם מרובה.

(10 נק') ב. כיצד בא לביטוי השימוש בעקרון האופרציונליזם המרובה בעבודתו של האנתרופולוג, ומה מושג באמצעותו?

שאלה 4 (19 נקודות)

בסקר הבוחן את עמדות הציבור הישראלי הבוגר כלפי העיתונות היומית הכתובה (בעברית), נשאלה בין היתר השאלה הבאה:

איזה עיתון יומי עברי אתה נוהג לקרוא בדרך כלל ונהנה ממנו:

1. "ידיעות אחרונות"

2. "הארץ"

3. "מעריב"

4. "יתד נאמן"

5. "לאשה"

6. אין לי העדפה מיוחדת.

(הערה: הנח כי כל העיתונים שצוינו קיימים).

(4 נק') א. מהן שתי הבעיות הבולטות בנוסח השאלה? (רשום רק את שתי הבעיות הבולטות).

(6 נק') ב. האם אפשרויות התשובה עומדות בקריטריונים של הזרות, של המיצוי ושל הרלוונטיות? נמק.

(5 נק') ג. הצע נוסח הפותר את הבעיות שצינת לעיל בנוסח השאלה ובאפשרויות התשובה.

(3 נק') ד. האם נראה לך כי נבדקים המשתדלים להרשים עשויים לענות אחרת על שאלה זו מאשר נבדקים שלא? הסבר.

(1 נק') ה. האם זוהי שאלה פתוחה או סגורה? ציין בלבד.